

Tendències

Estudiants a Catalunya

Joves entre dos mons

Com es pot progressar sense desafiar la tradició

CARINA FARRERAS
Barcelona

Els joves amb una cultura pròpia, diferent de la societat on resideixen, construeixen la bastida dels seus aprenentatges incorporant valors aliens als de la família. Molts són immigrants que han arribat de petits al nostre país amb les referències i codis de la gent dels seus pobles o ciutats d'origen i amb una llengua que aquí no serveix per estudiar ni per relacionar-se amb amics. Acadèmicament acostuma a implicar un gran esforç adaptar-se a les exigències del sistema educatiu català. L'escola ha adequat sistemes d'acollida a causa de l'augment d'immigració en els últims anys, que, a Catalunya, ha passat de tenir un 2,3% d'alumnat es-

tranger a finals de segle a un 13% el 2007.

Els nois d'aquestes pàgines –Badia Boutka, Coral i Shuang-Xiao Zhan– han trobat la manera de mantenir-se en les seves decisions, esquivant alguns supòsits culturals, ètnics, religiosos o de gènere en contra seu. La Badia i en Shuang-Xiao són els primers de les seves famílies que trepitgen una universitat. La Coral, que va abandonar l'escola com fan moltes altres dones gitanes, s'ha reenganxat a la formació mitjançant un nou programa per entrar al sistema laboral.

Les administracions dediquen esforços –el Govern espanyol va recordar ahir que destinarà mil milions en beques per a la formació postobligatòria– però aquests tres nois i noies han necessitat l'ajuda extra d'alguna institució privada.

Badia Boutka saluda la càmera entre els nens que se'n van anar de colònies a Planoles al juliol

CORAL (24 ANYS)

“Ara sé el que vull: estudiar, treballar i una casa”

La Coral té un fill de tres anys. Diu orgullosa que ja sap comptar, repeteix les vocals i escriu el seu nom. “M’agradaria que tingués una bona educació a l'escola. I tant me fa si plora o si té son, adormit i tot l'hi portaré!”. La Coral va deixar l'institut quan tenia 16 anys i cursava 2n d'ESO. “Vaig repetir dues vegades. Així que anava amb nois dos anys més petits que jo. Em sentia gran. I vaig pensar, per què he de continuar si al final em casaré?”. Explica que és freqüent que les nenes gitanes de Sant Cosme, el barri del Prat de Llobregat on viu, es casin aviat, tan bon punt deixen d'estudiar”. A alguns marits gitanos, comenta, tampoc no els agrada que la dona vagi per altres llocs, relacionant-se amb gent que no coneix, especialment amb altres homes. “Però jo tinc la sort que el meu marit em deixa treballar”, somriu. “Va ser ell qui em va animar a apuntar-me al programa de Fundesplai”.

Després d'abandonar els estudis als 16 i abans de casar-se als

20, va passar per una travessia del desert. “Recordo que em despertava i no tenia res a fer. ‘Quin fàstic de vida!’, em deia”. Ara viu a casa de la seva sogra, amb el seu marit i el seu fill. També hi resideixen el pare, l'àvia i la germana d'onze anys del seu marit. “Fa quatre anys que hi visc, i compleixo amb tot. Educo el meu fill amb el meu criteri. Però vull una casa pròpia on pugui tenir una vida ordenada”.

Quan el secretariat gitano de Sant Cosme va informar del programa Jove valor, orientat a joves *ninis* en risc d'exclusió social, la parella de pares s'hi va apuntar. El marit no va tenir la mateixa sort que la seva dona, a qui se li va oferir una experiència de feina durant un any, de mitja jornada, amb remuneració de 500 euros en una empresa “acollidora” i unes hores de formació d'auxiliar administrativa a la tarda.

“A la Coral se la veia molt nerviosa el primer dia”, explica Sole Esbrí, la seva tutora a Aiguës del Prat, empresa municipal que par-

La Coral fa tasques d'arxiu i atenció al client a Aiguës del Prat

ticipa aportant empreses acollidores i candidats. “Però absorbeix la informació amb molta facilitat, té una disposició molt bona i és una noia molt seriosa”. Així que va arribar va rebre les explicacions sobre l'empresa,

l'organigrama, la seva rotació, els hàbits i el que s'esperava d'ella. El seu pas per atenció al personal va suposar un gran avanç. “Em posava vermella quan atenia la gent gran del barri que se sorprendien i em deien, tu aquí?”. A la tarda, rep

formació d'auxiliar administrativa juntament amb 14 joves més del programa. “Abans no tenia res, ara em sento capaç. Ho agafo tot molt ràpid i sé que soc útil. Ara sona el despertador i m'agrada sentir-lo”.

LIBERT TEIXIDÓ

**IMMIGRACIÓ
I EQUITAT****Pacte polític**

El Síndic de Greuges està propiciant un document de consens entre la **comunitat educativa**, administracions públiques, partits polítics i sindicats per lluitar contra la **segregació escolar**

Abandonament escolar

Espanya té una alta taxa d'**abandonament** escolar que arriba al 18% dels estudiants. A Catalunya és del **16,8%**

Més atenció

La Conselleria d'Ensenyament dotarà el pròxim curs de **més professors** els centres d'**alta complexitat**, que ja tenen ràtios d'alumnes per aula més baixes

BADIA BOUKTA (20 ANYS)**“Somio amb ajudar nens magribins”**

Badia Boutka va néixer a Ait Maamar Lakdim, una vila poblada per unes 80 famílies, propera a la ciutat d'Er-Rachid, més coneguda per donar servei als 4x4 dels turistes que parteixen cap a les dunes de Merzouga, l'Atlas o l'altiplà del Rekkan. De petita corria pel seu poble, lliure i despreocupada, entre les atencions de la seva mare i els desvetllaments de la seva àvia. Després, als nou anys, la família es va reunir amb el pare a Sant Vicenç dels Horts (Barcelona). La vida va canviar de cop: el nou idioma, els horaris estrictes, les exigències acadèmiques, els transports... “El casal era el meu descans, el meu desfogament, el lloc on podia tornar a ser una nena feliç”, recorda de les seves vivències al centre d'esplai Flor de Neu al qual anava després de l'escola. Es va esforçar, va dominar l'idioma i no va suspendre mai.

El millor estiu va ser el dels 17 anys, en el qual va marxar de colònies amb la Fundació Pere Tarrés, gràcies a un programa de beques. La Badia descriu minuciosament i amb un vocabulari ric, els jocs, les rialles, el contacte amb la natura. Els monitors es van tornar els seus referents. “Els observava com actuaven, com parlaven, com mitjançaven en una discussió, com organitzaven els jocs... Jo volia això, fer feliços els nens, dir-los que algú es preocupava per ells”. Aquell any, la directora Maria va escriure a la seva

llibreta de records: “Estudia, t'esperem com a monitora l'any vinent”.

La Badia il·lumina amb el seu somriure qualsevol estança, té un àngel especial. I és tenaç. Va aconseguir el títol de monitora en el seu temps lliure, a costa que els seus pares aixequessin una vegada i una altra la cella per les sortides que requeria el seu aprenentatge: tots els caps de setmana, reunions a les 10 de la nit, dormir fora de casa... tan poc freqüent per a una dona, immigrant, marroquina, musulmana.

Però ella va anar fent les seves eleccions valorant si la seva actitud violentava l'ètica de la seva cultura. “Un dia em vaig asseure amb els meus pares: ‘Comprenc que us costi d'entendre –els vaig dir–, només demano que escolteu. Us explicaré tota l'activitat que faig amb tots els detalls...’ I, perquè es quedessin més tranquils, va penjar el seu horari a la cuina. El seu germà petit (11) és potser qui menys còmode se sent. “Per què vas al casal si tornes cansada, tard i no et dona diners?”, li pregunta, i la Badia li somriu, “perquè em fa feliç, com a tu el futbol”.

Va obtenir la confiança dels seus pares conscients que la Badia ha donat prou motius d'orgull: és la primera persona del seu poble natal a anar a la universitat. Estudia Relacions Laborals i vol continuar amb Psicologia.

La seva presència a les colònies, amb el seu vel, ha impactat en la co-

munitat musulmana local. “No vaig pensar mai que una nena marroquina podria ser monitora”, li va escriure en una llibreta una nena. “Badia, vas tu de colònies?”, la paren les mares als carrers del poble. El dia de la sortida de l'últimes colònies de la Pere Tarrés, a finals de juliol, fan fila les mares que lliuren les targetes sanitàries d'en Daniel, el Lizar, l'Aleix, en Loubna, la Khadja, la Dina, l'Ijlas, l'Aarón, la Yazmin, l'Omar, en Tarik... fins a 50 nens de 6 a 13 anys que van una setmana a Planoles (Ripollès) amb vuit monitors. Badia, amb un alegre mocador gris farcit d'estrelles, s'acosta al grup de mares velades que li somriuen. “Jo em quedo més tranquil·la si sé que hi vas tu”, “al final, vaig apuntar el meu petit de sis”, “dona un cop d'ull als meus”, l'encomanen. L'autocar se'n va deixant les dones a terra. “L'any vinent aniré jo de voluntària –diu espontàniament una de les joves mames–, no havia pensat mai que això seria possible”.

La Badia se'n va de vacances al seu poble –“antic”, “innocent”, “de cases sense clau”–. Està desitjant abraçar els seus familiars, cosines i amigues, algunes de les quals viuen a França, i es “distancien de les locals perquè es creuen diferents”. Si se li demana de somiar, la Badia somia i somia crear unes colònies al seu poble, o a tot el Marroc, on els nens siguin tractats amb alegria, respecte i dignitat. “Que s'emportin tot això a la motxilla”.

SHUANG-XIAO ZHAN (19 ANYS)**“Aprendre la llengua és fonamental per progressar”**

El meu camí serà més llarg del que m'esperava”, explica Shuang-Xiao Zhan a la carta que va dirigir a la Fundació Barcelona Actua que valorava la concessió d'una beca per sufragar la matrícula, el transport i el material de la universitat. “Després de les PAU (proves d'accés a la universitat) entenc que és impossible entrar a Medicina. El fracàs no m'ha fet rendir-me, sinó esforçar-me més”, acaba.

Què li va passar a aquest bon alumne de l'institut Pau Claris de Barcelona perquè a la nota final de les PAU no aconseguís el 9 que va obtenir de mitjana al batxillerat? Què li va passar per suspendre física, matèria en què sempre treia deus? “Va passar que em vaig oblidar de les fórmules. I aquell examen era clau per compensar la puntuació, menys bona, de català, castellà i anglès. Es va emportar un gran disgust i els seus pares es van enfadar.

Els idiomes han estat el seu cavall de batalla. A la seva germana, de 9 anys, que viu a Zheijian (Xina), província pròxima a Xangai d'on pro-

cedeix la seva família i la majoria d'immigrants xinesos de Barcelona, li recomana que quan arribi a aquí es dediqui només a estudiar català, “la clau” de l'aprenentatge i l'amistat. “Li dic que els tres primers anys no podrà jugar”.

El matrimoni Zhan serveixen cafès en un bar de plaça Espanya. No parlen ni català ni castellà. Van arribar el 2006. Anys després va néixer un segon fill, la germana, que va viure el seu primer any de vida a Barcelona (“va omplir la casa d'alegria”) i se'n va anar a la Xina, amb els seus oncles, perquè no li passés com a altres xinesos que s'occidentalitzen. “Vindrà el 2018 i, quan els pares tornin a la Xina, jo m'ocuparé de criarla”. El noi dels Zhan assumirà les despeses. “El pare sempre diu: ‘ets l'home de la teva generació’”.

En Shuan-Xiao tem pel benestar de la germana. “El primer any jo no vaig anar a l'escola. Els pares treballaven i jo sortia a un parc de la vora i tornava al pis”. Recorda el seu primer dia de classe, l'any següent, com un fotograma sense so: “Em van mirar. Jo era estrany. També

CÉSAR RANGEL

Shuang-Xiao Zhan estudiarà segon d'Infermeria a l'hospital de Sant Pau (UAB)

ells eren estranys per a mi. La professora vocalitzava però jo no la sentia”. Els seus companys, simplement van ignorar la seva presència en un racó del pati. La timidesa va frenar el progrés en l'idioma.

D'adolescent, la nota de tall de

Medicina es va tornar important. “Des de petit he volgut ser metge per canviar les coses al meu país perquè el meu oncle es va morir per no poder atendre el pagament d'una operació”. Els professors van ser testimonis de l'enorme esforç.

Van ploure els excel·lents. Després, les PAU. Al setembre començarà segon d'Infermeria a Sant Pau (UAB), gràcies a la beca. “m'esforçaré per saltar a Medicina”. És el primer Zhan que arriba a la universitat.